Spin qubitek szilárdtestekben (Spinblokád kettős kvantumdotokban)

Pályi András

(1) Department of Physics, University of Konstanz, Németország (2) Anyagfizikai Tanszék, Fizikai Intézet, ELTE

Bevezetés - spin qubitek szilárdtestekben

• qubit
$$\Psi = \alpha |0\rangle + \beta |1\rangle = \begin{pmatrix} \alpha \\ \beta \end{pmatrix}$$

• elektron: feles spin: spin qubit $|0\rangle = \oint |1\rangle = \oint$

• kvantum dot: elektroncsapda, kicserélődési kcsh

 $|\alpha|^2 + |\beta|^2 = 1$

+

3 triplet

$$\begin{array}{l} |1,1\rangle = |\uparrow\uparrow\rangle & T_{+} \\ |1,0\rangle = \frac{1}{\sqrt{2}} \left(|\uparrow\downarrow\rangle + |\downarrow\uparrow\rangle\right) & T_{0} \\ |1,-1\rangle = |\downarrow\downarrow\rangle & T_{-} \end{array}$$

Ono et al., Science 2002, Koppens et al., Science 2005, Jouravlev & Nazarov, PRL 2006

(0,1)

Ono et al., Science 2002, Koppens et al., Science 2005, Jouravlev & Nazarov, PRL 2006

Ono et al., Science 2002, Koppens et al., Science 2005, Jouravlev & Nazarov, PRL 2006

(0,2)

Ono et al., Science 2002, Koppens et al., Science 2005, Jouravlev & Nazarov, PRL 2006

(0,1)

Ono et al., Science 2002, Koppens et al., Science 2005, Jouravlev & Nazarov, PRL 2006

Ono et al., Science 2002, Koppens et al., Science 2005, Jouravlev & Nazarov, PRL 2006

Tartalom

(Spinblokád kettős kvantumdotokban)

- "szonda": hiperfinom kölcsönhatás
- spin qubit inicializálás és kiolvasás
- kitekintés: szén-alapú kvantumdotok

Tartalom

(Spinblokád kettős kvantumdotokban)

ábra: Hanson & Awschalom, Nature 2008

 $h_{1}^{k} = \frac{\mu_{0}}{4\pi} \frac{8\pi}{3} \gamma_{S} \gamma_{j_{k}} \delta(\mathbf{r}_{k}) \mathbf{S} \cdot \mathbf{I}_{k}, \text{ (pl. GaAs, vezetési sáv: s-pályák)}$ $h_{2}^{k} = \frac{\mu_{0}}{4\pi} \gamma_{S} \gamma_{j_{k}} \frac{3(\mathbf{n}_{k} \cdot \mathbf{S})(\mathbf{n}_{k} \cdot \mathbf{I}_{k}) - \mathbf{S} \cdot \mathbf{I}_{k}}{r_{k}^{3}(1 + d/r_{k})}, \quad \begin{array}{c} \mathbf{dipólus} \text{ hf-kcsh} \\ \text{(pl. szén, p-pályák)} \end{array}$

GaAs kvantumdot:

$$H_{\rm hf,GaAs} = \boldsymbol{S} \cdot \boldsymbol{h}$$

ábra: Hanson & Awschalom, Nature 2008

$$h_{1}^{k} = \frac{\mu_{0}}{4\pi} \frac{8\pi}{3} \gamma_{S} \gamma_{j_{k}} \delta(\mathbf{r}_{k}) \mathbf{S} \cdot \mathbf{I}_{k}, \text{ (pl. GaAs, vezetési sáv: s-pályák)}$$

$$h_{2}^{k} = \frac{\mu_{0}}{4\pi} \gamma_{S} \gamma_{j_{k}} \frac{3(\mathbf{n}_{k} \cdot \mathbf{S})(\mathbf{n}_{k} \cdot \mathbf{I}_{k}) - \mathbf{S} \cdot \mathbf{I}_{k}}{r_{k}^{3}(1 + d/r_{k})}, \quad \begin{array}{c} \mathbf{dipólus hf-kcsh} \\ \mathbf{(pl. szén, p-pályák)} \end{array}$$

ábra: Hanson & Awschalom, Nature 2008

$$h_{1}^{k} = \frac{\mu_{0}}{4\pi} \frac{8\pi}{3} \gamma_{S} \gamma_{j_{k}} \delta(\mathbf{r}_{k}) \mathbf{S} \cdot \mathbf{I}_{k}, \text{ (pl. GaAs, vezetési sáv: s-pályák)}$$
$$h_{2}^{k} = \frac{\mu_{0}}{4\pi} \gamma_{S} \gamma_{j_{k}} \frac{3(\mathbf{n}_{k} \cdot \mathbf{S})(\mathbf{n}_{k} \cdot \mathbf{I}_{k}) - \mathbf{S} \cdot \mathbf{I}_{k}}{r_{k}^{3}(1 + d/r_{k})}, \quad \begin{array}{c} \mathbf{dipólus hf-kcsh} \\ \mathbf{(pl. szén, p-pályák)} \end{array}$$

ábra: Hanson & Awschalom, Nature 2008

effektív mágneses tér véletlen irány és nagyság $\mathrm{StdDev}(h_{x,y,z}) \propto A/\sqrt{N}$

 $h_{1}^{k} = \frac{\mu_{0}}{4\pi} \frac{8\pi}{3} \gamma_{S} \gamma_{j_{k}} \delta(\mathbf{r}_{k}) \mathbf{S} \cdot \mathbf{I}_{k}, \text{ (pl. GaAs, vezetési sáv: s-pályák)}$

$$h_2^k = \frac{\mu_0}{4\pi} \gamma_S \gamma_{j_k} \frac{3(\mathbf{n}_k \cdot \mathbf{S})(\mathbf{n}_k \cdot \mathbf{I}_k) - \mathbf{S} \cdot \mathbf{I}_k}{r_k^3 (1 + d/r_k)},$$

dipólus hf-kcsh (pl. szén, p-pályák)

$$H_{\text{spin}} \underbrace{S_L \cdot h_L + S_R \cdot h_R}_{\text{hiperfinom kölcsönhatás}} \underbrace{S_L \cdot h_L + S_R \cdot h_R}_{\text{Zeeman-effektus}}$$

véletlen effektív mágneses terek

$$H_{\rm spin} = \boldsymbol{S}_L \cdot (\boldsymbol{h}_L) + \boldsymbol{S}_R \cdot (\boldsymbol{h}_R) + (\boldsymbol{S}_L + \boldsymbol{S}_R) \cdot \boldsymbol{B}_{\rm ext}$$

véletlen effektív mágneses terek

$$H_{\rm spin} = \boldsymbol{S}_L \cdot (\boldsymbol{h}_L) + \boldsymbol{S}_R \cdot (\boldsymbol{h}_R) + (\boldsymbol{S}_L + \boldsymbol{S}_R) \cdot \boldsymbol{B}_{\rm ext}$$

véletlen effektív mágneses terek

$$H_{\rm spin} = \boldsymbol{S}_L \cdot (\boldsymbol{h}_L) + \boldsymbol{S}_R \cdot (\boldsymbol{h}_R) + (\boldsymbol{S}_L + \boldsymbol{S}_R) \cdot \boldsymbol{B}_{\rm ext}$$

véletlen effektív mágneses terek

$$H_{\rm spin} = \boldsymbol{S}_L \cdot (\boldsymbol{h}_L) + \boldsymbol{S}_R \cdot (\boldsymbol{h}_R) + (\boldsymbol{S}_L + \boldsymbol{S}_R) \cdot \boldsymbol{B}_{\rm ext}$$

véletlen effektív mágneses terek

$$H_{\rm spin} = \boldsymbol{S}_L \cdot (\boldsymbol{h}_L) + \boldsymbol{S}_R \cdot (\boldsymbol{h}_R) + (\boldsymbol{S}_L + \boldsymbol{S}_R) \cdot \boldsymbol{B}_{\rm ext}$$

véletlen effektív mágneses terek

$$H_{\rm spin} = \boldsymbol{S}_L \cdot (\boldsymbol{h}_L) + \boldsymbol{S}_R \cdot (\boldsymbol{h}_R) + (\boldsymbol{S}_L + \boldsymbol{S}_R) \cdot \boldsymbol{B}_{\rm ext}$$

véletlen effektív mágneses terek

$$H_{\rm spin} = \boldsymbol{S}_L \cdot (\boldsymbol{h}_L) + \boldsymbol{S}_R \cdot (\boldsymbol{h}_R) + (\boldsymbol{S}_L + \boldsymbol{S}_R) \cdot \boldsymbol{B}_{\rm ext}$$

véletlen effektív mágneses terek

$$H_{\rm spin} = \boldsymbol{S}_L \cdot (\boldsymbol{h}_L) + \boldsymbol{S}_R \cdot (\boldsymbol{h}_R) + (\boldsymbol{S}_L + \boldsymbol{S}_R) \cdot \boldsymbol{B}_{\rm ext}$$

hiperfinom kölcsönhatás Zeeman-effektus

B_a- szinglet-triplet csatolás

 B_{ext}

$$B_{\rm ext} \approx E_{\rm hf}$$

 B_{ext}

Jouravlev & Nazarov, PRL 2006

Tartalom

(Spinblokád kettős kvantumdotokban)

 T_{-}

Tartalom

(Spinblokád kettős kvantumdotokban)

Szén-alapú kvantumdotok - Motiváció

Szén-alapú kvantumdotok

